מ"ט דר"ג דמספקא ליה גט אי דחי אי לא דחי מאמר אי קני אי לא קני גט אי דחי אי לא דחי אי קמא דחי בתרא מאי קעביד אי קמא לא דחי בתרא נמי לא דחי מאמר אי קני אי לא קני אי קמא קני בתרא מאי קעביד ואי קמא לא קני בתרא נמי לא קני איתיביה אביי [א]ומודה ר"ג שיש גט אחר מאמר ומאמר אחר הגט וגט אחר ביאה ומאמר ומאמר אחר ביאה וגט ואי מספקא ליה לר"ג תהוי כביאה דלכתחלה ותקני דהא תנן הבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום אלא אמר אביי לעולם פשיטא ליה לר"ג בגט דדחי ומאמר דקני מיהו אמור רבנן הא יבמה בחד צד מהני בה גט ובחד צד מהני בה מאמר גט אחר גט לא דחי דהא דחה ליה קמא ומאמר אחר מאמר לא קני דהא קני ליה קמא גט אחר מאמר ומאמר אחר הגט האי מילתא קא דחי והאי מילתא קא קני ורבנן כל חד וחד תקינו ליה רבנן גט ומאמר ביבמה והאי ביאה פסולה עדיפא ממאמר וגריעא ממאמר עדיפא ממאמר דאילו מאמר אחר מאמר לא מהני ואילו ביאה אחר מאמר מהני וגריעא ממאמר דאילו מאמר אחר הגט קני לכוליה שיורא דגט ואילו ביאה אחר הגט לא קניא ליה לכוליה שיורא דגט ת"ר כיצד אר"ג אין גט אחר גט שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג אומר חולץ לראשונה ואסור בקרובותיה ומותר בקרובות שניה וחכמים אומרים [א]נתן גט לזו וגט לזו אסור בקרובות שתיהן וחליצה לאחת מהן וכן אתה אומר בשני יבמים ויבמה אחת כיצד אמר ר"ג אין מאמר אחר מאמר שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד ועשה מאמר בזו ומאמר בזו רבן גמליאל אומר נותן גט לראשונה וחולץ לה ואסור בקרובותיה ומותר בקרובות שניה וחכמים אומרים [ב]נותן גט לשתיהן ואסור בקרובות שתיהן וחליצה לאחת מהן וכן אתה אומר בשני יבמים ויבמה אחת אמר מר נותן גט לזו וגט לזו ר"ג אומר חולץ לראשונה ואסור בקרובותיה ומותר בקרובות שניה לימא תיהוי תיובתא דשמואל דאמר שמואל [ב]חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה אמר לך שמואל כי אמרי אנא אליבא דמאן דאמר יש זיקה ור"ג סבר [ג]אין זיקה ומדר"ג סבר אין זיקה

רבנן

מאי טעמא דר"ג. דאמר אין גט אחר גט בשתי יבמות או בשני יבמין דלא מיתסר בתרא בקרובותיה: **שיש גט אחר מאמר.** מאמר לזו וגט לזו פסל את הראשונה ואסור בקרובות שתיהן: **ומאמר אחר גט.** גט לזו ומאמר לזו בעלת מאמר צריכה גט: (א) **וגט אחר ביאה ומאמר.** אחר ביאה שאחר מאמר כגון מאמר לזו ובעל לזו וגט לשלישית מהני גט ואסור בקרובותיה: ד)(דביאה פסולה היא בשניה דמאחר שעשה מאמר בראשונה פסולות ה) בשניה): **ומאמר אחר ביאה וגט.** גט לזו ובעל לזו ומאמר לשלישית קונה מאמר וצריכה גט ואסור בקרובותיה: **ואי אמרת מספקא ליה.** בדחיית הגט וקניית מאמר: **תיהוי.** הך ביאה אמצעית כביאה בתחלה ותיקני ולא תהני מעשה שלישית בין בגט אחר ביאה ומאמר בין במאמר אחר ביאה וגט ממה נפשך גט אחר ביאה ומאמר לא ליהני דאי מאמר קמא קני לגמרי תו לא מהני ביאה וגט אבתריה ואי מאמר לא קני מידי נמצאת ביאה של אחריו ביאה בתחלה וכשרה ותו לא מהני גט בשלישית דהא תנן ו) הבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום וכן במאמר אחר ביאה וגט דאי גט קמא דחי תו לא מהני ביאה ומאמר אבתריה ואי גט לא דחי מידי נמצא ביאה שלאחריהן בתחלה ז) וכשרה היא וקונה ומאמר דבתריה לאו כלום היא: **אלא.** פשיטא ליה דגט דחי קצת ומאמר קני קצת הלכך ביאה של אחריהן אינה תחלה. ומיהו מ"ט יש מאמר אחר גט וגט אחר מאמר ואין מאמר אחר מאמר ולא גט אחר גט דאמור רבנן בחד צד מהני בה גט לדחות חציה וחד צד מהני בה מאמר לקנות חציה: **גט אחר גט לא דחי דהא דחה ליה קמא.** כל כח גט הלכך לאו כלום הוא ומותר בקרובותיה וכן מאמר אחר מאמר דהא קנה קמא כל כח מאמר: ח)**האי מילתא כו'.** גט אחר מאמר מאי דשייר מאמר מן קמייתא דחי גט בבתרייתא וכן בשני יבמין מאי דשייר מאמר דקמא דחי גט דבתרא: **מאמר אחר הגט.** מאי דשייר גט דקמא מן הזיקה דלא דחייה קני מאמר דבתרא: **ורבנן.** דפליגי עליה דר"ג דאמרי יש גט אחר גט אמרי לך: **כל חד וחד.** מן היבמין תיקנו ליה רבנן גט ומאמר בכל היבמות הלכך ליכא למימר קמא דחה כל כח הגט דקמא כל כח הגט דידיה דאית ליה בהן יבמה הוא דדחה אבל כח גט דאחוה בהן יבמה וכח גיטא דידיה בצרתה לא דחה וכן לענין מאמר: **והאי ביאה פסולה כו'.** כלומר להכי אמר ר"ג יש גט אחר ביאה שאחר מאמר ויש מאמר אחר ביאה וגט דהא ביאה אמצעית שהיא פסולה עדיפא ממאמר וגריעא ממאמר: **עדיפא ממאמר כו'.** דאילו ביאה אחר מאמר מהניא כדקתני גט אחר ביאה ומאמר אלמא יש ביאה אחר מאמר: **וגריעא ממאמר דאילו מאמר אחר הגט קני ליה לכוליה שיורא דגט.** כל מה ששייר גט למאמר ואין מאמר אחר מועיל כלום אחריו אם חזר ועשה מאמר בשלישית כדקאמר רבן גמליאל [לעיל נ.] אין מאמר אחר מאמר ולא שנא אי הוה מאמר ראשון אחר גבי אי לא אין מאמר אחריו ולא פלוג בין שהיה מאמר ראשון בתחלה בין שהיה אחר הגט מדלא קתני מודה רבן גמליאל שיש מאמר אחר מאמר וגט: **ואילו ביאה אחר הגט לא קניא ליה לכוליה שיורא דגט.** כל מה ששייר גט לביאה דיש מאמר אחר ביאה וגט כדתנן הבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום אבל באמצע יש אחריה כלום וכדאמר טעמא לעיל [נ:] מ"ט אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה כלום כו': ה"ג **ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג כו': חולץ לראשונה.** וכ"ש דאי חלץ לשניה הוי חליצה מעלייתא לאיפטורי קמייתא דכיון דגט דשניה (ב) אין גט חליצה דידה מעלייתא היא אלא עלה טובה אשמועינן שלא יאסור עצמו בקרובות שניה שאם יחלוץ לה נמצא זו גרושתו וזו חלוצתו ואסור בקרובות שתיהן: **וכן אתה אומר בשני יבמין ויבמה אחת.** נתן זה גט וזה גט ר"ג אומר חולץ לה הראשון והשני מותר בקרובותיה ולדברי חכמים שניהם אסורין בקרובות: **מאמר בזו ומאמר בזו ר"ג אומר נותן גט לראשונה כו'.** לקמן [ע"ב] פריך כיון דאין מאמר אחר מאמר ייבומי נמי תתייבם קמייתא דהא לא איפסלה עליה: **לימא תיהוי תיובתא דשמואל דאמר שמואל חלץ לבעלת הגט.** נפלו לפניו שתי יבמות ונתן גט לאחת מהן ואח"כ חלץ לה לא נפטרה צרתה משום דקלישא זיקתה ולא אלימא חליצה לאפקועי זיקה אלימתא דצרתה והא הכא כיון דאמר ר"ג אין גט אחר גט נמצאת זיקה שניה שלימה וקתני חולץ לראשונה וקשה לשמואל. ומדרבנן ליכא לאותובי לשמואל אע"ג דאמרי רבנן וחליצה לאחת מהן אלמא חליצת בעלת גט פוטרת צרתה לא קשה לשמואל דהכא היינו טעמא דתרוייהו זיקתא קלישא דהא אמרי רבנן יש גט אחר גט: **יש זיקה.** אלימא זיקתה ולא פקעה זיקה שלימה אלא בחליצה מעלייתא: **ר"ג סבר אין זיקה.** כדאמר בפרק ב"ש (לקמן דף קט.) אם מיאנה מיאנה כו' הלכך כיון דלאו אלימא זיקה פקעה בחליצה כל דהו:

רבנן

דמספקא ליה גט אי דחי אי לא דחי. לא מצי למימר דפשיטא ליה דגט ודאי דחי ומאמר ודאי קונה דא"כ אמאי מהני מאמר אחר הגט וגט אחר מאמר ואע"ג דאכתי לא ידע ברייתא דבסמוך דמודה ר"ג דיש גט אחר מאמר כו' מתניתין משתמע ליה דיש גט אחר מאמר לר"ג דדוקא נקט גט אחר גט ומאמר אחר מאמר דלא מהני אבל מאמר אחר הגט או איפכא מהני:

עדיפא ממאמר דאילו מאמר כו'. דמאמר האחרון אין יכול לתפוס במקום שתפס הראשון וביאה פסולה תופסת אחר מאמר אותו צד עצמו שתפס המאמר דסברא הוא שאין תופס אלא אותו צד שתופס המאמר דתרוייהו לקנות והיינו משום דעדיף ממאמר לפי שהיא דאורייתא וגריעא ממאמר דאילו מאמר אחר הגט קני לכוליה שיורא דגט שהרי אין מאמר מועיל אחריו אבל ביאה לא קני לכוליה שיורא דגט שהרי מאמר מועיל אחריה ואם היתה קונה כל השיור לא היה מאמר מועיל אחריה לתפוש מה שתפשה הביאה דביאה עדיפא ואלימא לפי שהיא דאורייתא כדפרישית ואתי לפרושי טעמא דלא תקשה הא דביאה עדיפא ממאמר אע"ג דגריעא נמי ממאמר ובקונטרס פירש דאילו ביאה אחר גט לא קניא לכוליה שיורא דגט דיש ביאה אחר ביאה פסולה ותימה דלא אשכחן בהדיא להאי מילתא שתהא לר"ג ביאה אחר ביאה פסולה מיהו יש לדקדק דיש ביאה אחר ביאה פסולה לר"ג דאי אין ביאה אחר ביאה פסולה משום שכל קנין הראוי לביאה עשתה ביאה הראשונה ואין האחרונה יכולה לתפוש אחריה אע"ג דראשונה לא קניא כוליה שיורא דגט א"כ מנא ליה שמאמר קונה כוליה שיורא דגט שמא גט ומאמר משייר אלא שאין במאמר אחר כח לחול אחריו במה ששייר כמו שאין ביאה אחר ביאה פסולה אף על פי ששייר לקונה מאמר אחריה:

כולהו

מסורת הש"ס

א) לעיל כו:, ב) לעיל כז., ג) [לעיל יז: יש"נ], ד) ס"א כל זה אינו, ה) [פסול רש"ל], ו) [לעיל נ:], ז) בס"א: של אחריו תחלה, ח) [נ"ל אחר ד"ה מאמר],

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וגט אחר הד"א עם ד"ה דביאה וכו' פסול בשניה הס"ד: (ב) ד"ה חולץ וכו' דשניה אינו גט:

◆

תוס' חד מקמאי

פרק ר"ג ת"ר (כיוצא בו) [כיצד] אמר ר"ג אין גט אחר גט ב' יבמות שנפלו לפני יבם א' ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג אומר חולץ ראשונה ואסור בקרובותיה ומותר בקרובות שניה. וחכ"א אסור בקרובות שתיהן וחולץ לאחת וכן אתה מוצא בב' יבמין ויבמה אחת פי' כשתחלוץ לאחת מהן ופרכינן מיניה לרב דאמר חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין. ופריק דבין לר"ג בין לרבנן אין זיקה ס"ל ובגט אחר גט ובמאמר אחר מאמר נמי פליגי וכיון דקי"ל יש זיקה לפום מאי דפסיקנא בפ' ד' אחין כרב דאמר חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין לית הלכתא כי הא מתני' דקתני וכן אתה מוצא בב' יבמין ויבמה אחת ומדאקשינן לרב מסיפא דשני יבמין ולא מקשינן מרישא דשתי יבמות דקתני חליצה לא' מהן אלמא לרב לא פליג בהדי שמואל דאמר חלץ לבעלת הגט לא נפטרת צרה. לצרה נפטרת בעלת הגט ולא מילתא דתליין אהדדי נינהו והא דאמר נמי חולץ לראשונה לית הלכתא כותיה דאיהו ס"ל אין זיקה. וקי"ל דיש זיקה וקי"ל כשמואל חלץ לבעלת הגט לא נפטרת צרה:

עין משפט נר מצוה

נ א מיי' פ"ה מהלכות יבום הלכה טו טוש"ע אה"ע סימן קע סעי' ג ד:

נא ב מיי' שם וטוש"ע שם סעיף ו:

◆

תוספות ישנים

עדיפא ממאמר. אין להקשות ומאי עדיפותא הוא הלא כמו כן יש גט אחר מאמר אע"ג דלא עדיף ממאמר אלא דכוותיה די"ל שאני גט ומאמר דזה דוחה וזה קונה אבל הכא הכי פירושא עדיפא ממאמר דמאמר אחר מאמר לא מהני דלא עדיף מאמר בתרא ממאמר קמא ואינו יכול לתפוס במה שתפס מאמר ראשון. וביאה פסולה אע"פ שאינה יכולה לתפוס מסברא רק בצד שתפס המאמר שלפניה שהרי כיון דתרווייהו לקנות סברא הוא דההוא צד דחזי למאמר חזי לביאה ואפ"ה מהניא אחר מאמר ותופסת באותו צד עצמו א"כ אלימא היא ממאמר וגריעא ממאמר דאילו מאמר אחר הגט קני לכולא שיורא דגט שאין מאמר מועיל אחריו דכי אמרי' במתני' אין מאמר אחר מאמר ר"ל בין לאחר מאמר כשר בין לאחר מאמר פסול מדלא מפליג בין כשר לפסול כמו גבי ביאה וחליצה. ואילו ביאה לא קניא ליה לכולא שיורא דגט שהרי מאמר מועיל אחריה ואם הוה קני לכולא שיורא דגט כמו מאמר לא היה מועיל מאמר אחריה שאין מאמר יכול לתפוס הצד שהביאה תפסה: **הא** אמר שמואל חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה. פ"ה דדוקא לר"ג קא פריך דאמר חולץ לראשונה ומפטרא אידך אבל לרבנן לא פריך אע"ג וכו' ותימה דלעיל משמע דאף בפסולות קאמר שמואל דבהדא לא מפטרא אידך גבי התחיל באחיות לא יגמרו בצרות וי"ל דס"ה דהוי מצי למפרך לרבנן אכן פריך בהדיא לר"ג דפטר שניה דמצית לחלוץ חליצה כשרה בחליצה ראשונה שהיא פסולה:

◆

מוסף רש"י

ומודה ר"ג. דאמר אין גט אחר גט, מודה הוא שיש גט אחר מאמר. כגון ב' יבמות מאח אחד ועשה מאמר בזו ואח"כ נתן גט לזו מהני גט לפסול הראשונה עליו משום לא יבנה ולהאסר בקרובות שנייה כבראשונה ולא אמרינן מאמר ככנוסה ולאדחאי שניה מיניה ולא מהני בה גט (לעיל כז:). ומאמר אחר גט. אם נתן גט לראשונה ואח"כ עשה מאמר בצרתה, לא אמרינן גט קמא במקום חליצה קאי ותו לא קני מאמר יבמין בצרה, אלא ודאי מהני וצריכה גט למאמרו ואסור גם בקרובותיה (שם). **חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה.** ב' יבמות מאח אחד ונתן יבם גט לאחת מהן, שוב אין חליצתה הוגנת כל כך, דקלישא זיקתה ואם חלץ לה לא נפטרה צרה (לעיל כו.).

רבנן סברי יש זיקה וקתני סיפא וכן אתה אומר בשני יבמין ויבמה אחת לימא תיהוי תיובתא דרבה בר רב הונא אמר רב דאמר רבה בר רב הונא אמר רב [א]חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין אמר לך רבה בר רב הונא בין לר"ג בין לרבנן סברי אין זיקה והכא בגט אחר גט ומאמר אחר מאמר קמיפלגי אמר מר עשה מאמר בזו ומאמר בזו רבן גמליאל אומר נותן גט לראשונה וחולץ לה ואסור בקרובותיה ומותר בקרובות שניה מכדי קסבר רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר ראשונה נמי תתייבם גזירה דלמא אתי לייבומי לשניה אמר רבי יוחנן רבן גמליאל וב"ש [ב]ור"ש ובן עזאי ורבי נחמיה כולהו סבירא להו מאמר קונה קנין גמור רבן גמליאל הא דאמרן ב"ש דתנן (א) [ג]שלשה אחין שנים מהם נשואין לשתי אחיות ואחד מופנה מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מופנה מאמר ואח"כ מת אחיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה ר"ש דתניא [ד]אמר (ב) להו ר"ש לחכמים אם ביאת ראשון ביאה ביאת שני אינה ביאה אם ביאת ראשון אינה ביאה ביאת שני נמי אינה ביאה והא ביאת בן תשע דכמאמר שויוה רבנן וקאמר ר' שמעון אינה ביאה בן עזאי דתניא [ה]בן עזאי אומר יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד ר' נחמיה דתנן [ו]ר' נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום והא ביאה פסולה דכמאמר שויוה רבנן וקתני אין אחריה כלום: כיצד עשה מאמר כו':

האי

כולהו סבירא להו. אין התנאים כולן שוין לבית שמאי קונה מדאורייתא כדמשמע בפ' ד' אחין (לעיל דף כט. ושם) ולכולהו תנאי לא קני אלא מדרבנן ולר"ג לא קני אלא בהא דלא מהני מאמר בתריה ובן עזאי מפליג בין שני יבמין ויבמה אחת ובין יבם אחד ושתי יבמות ולר"ש מספקא ליה אי קני אי לא קני וכה"ג איכא בפ"ק (ג) דסוטה (דף ז: ושם) [ט]: **אי ביאת ראשון ביאה כו'.** משנה היא לקמן בהאשה רבה (דף צו:) וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לראשון ואם תאמר לרבי שמעון נמי תיאסר לראשון משום דזינתה תחתיו ובקונטרס פירש דאין נאסרת על בעלה אלא על ידי קינוי וסתירה ואר"י שהוא טעות סופר ולא פירשו רש"י מעולם דבעד אחד ודאי אינה נאסרת אלא בקינוי וסתירה אבל בעדי טומאה נאסרת בלא קינוי ואין לומר משום דהני נשואין דרבנן נינהו לא חשו לאוסרה דכל דתיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון ועוד דתיתסר משום דרב המנונא דאמר [י]שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה ואר"י דמיירי בבא עליה בשוגג שאינה נאסרת אי נמי בקטנה דפיתוי קטנה אונס הוא אי נמי בבא עליה בעל כרחה ונאמר אע"ג דביאת בן תשע כמאמר ומאמר בעל כרחה לא מהני כדאמר בפ"ב (לעיל יט:) עשו חכמים ביאת בן תשע בעל כרחה כמאמר מדעת דלא שני לן בביאה דיבמה בין מדעת לבע"כ: **בן עזאי אומר כו'.** בקונט' נראה לו עיקר דגרסינן אין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד משום דלקמן (דף נג.) אמתני' בעשה מאמר בזו ומאמר בזו כו' קאמר מתני' דלא כבן עזאי ור"י אומר דשפיר גרים איפכא ולקמן סמיך אסיפא דקתני בין שני יבמין ויבמה אחת והכי נקטיה אמתניתין דעשה מאמר בזו ומאמר בזו לפרושי דעלה קאי מתניתין דלא כבן עזאי וכה"ג איכא לקמן דקתני גט לזו וגט לזו צריכות הימנו חליצה ומסיק לימא מסייע ליה לרבה בר רב הונא דאמר חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין ומהיא ליכא סייעתא שיש לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר צרה כדאמר בריש פ' ד' אחין (לעיל דף כז.) אלא אסיפא סמיך דקתני בין שני יבמין ויבמה אחת ויש ספרים שכתוב בהם כיצד עשה מאמר ביבמתו כו' עד בין שני יבמין ליבמה אחת ועלה מסיק מתניתין דלא כבן עזאי: **ביאה** פסולה כמאמר שויוה רבנן וקתני **דאין אחריה** כלום. פי' וה"ה אחר מאמר תימה דבסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגזר ביאה שאחר הגט ומאמר אטו ביאה שאחר חליצה וביאה כיון דחליצה וביאה מדאורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן דלא יהא כלום אחר מאמר ואומר ה"ר יצחק ב"ר ברוך דע"כ לרבי נחמיה גט ומאמר דאורייתא דילפינן מק"ו משאר נשים ולית ליה הני מיעוטי דפ"ק דקידושין (דף יד.) דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דביאה וחליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגזר הני גזירות דאמר לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וביאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (ד) ולא מישתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביבמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישנא דהש"ס לא משמע שבא לדקדק מכח זה א) ונראה לר"י דה"פ והא ביאה (ה) כמאמר שויוה רבנן שיהא אחריה כלום משום גזירות דלעיל וחל אחריה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסברא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אתי למימר נמי דאין מאמר אחר ביאה פסולה דלא גרעא ביאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט דגט ומאמר ענין אחד לשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אתי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ביאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגזר מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ביאה פסולה דקתני [י](ביאה פסולה) אין אחריה כלום ואם תאמר אמאי תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביבמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהני מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (ג"ז שם) ואע"ג דאימעוט מכל מקום אהנו קצת כמו מאמר לבית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אתי למיבעל אחר חליצה וביאה אבל בהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שתקנה ביאה קנין גמור תקנה כמו כן קנין גמור אחר ביאה וחליצה ויבא לבעול אחריה דהא ודאי ידעי דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. [כ] ר"י:

אם

רבנן סברי יש זיקה. לאקשויי אתי. כלומר קס"ד דכי היכי דפליגי רבנן ארבן גמליאל בגט אחר גט הכי פליגי בזיקה ואע"ג דממילתייהו לא שמעינן ליה: **וקתני סיפא וכן אתה אומר בשני יבמין.** דאם נתנו שניהם גט חולץ לה אחד מהם ואפילו לרבנן דאמרי יש זיקה סגי לה בהך חליצה רעועה דחד מינייהו: **לימא תיהוי תיובתא כו'.** דהא נמי חליצה פסולה היא שאחר הגט באה: הכי גרסינן **בין לרבן גמליאל בין לרבנן אין זיקה והכא כו'.** ואנא דאמרי אליבא דמאן דאמר יש זיקה: **קנין גמור.** לא גמור ממש אלא קנין חשוב: **הא דאמרן.** אין מאמר אחר מאמר אלמא חשיב קמא למיקני כל כח מאמר: **אשתו עמו.** דקניה במאמר וכי נפלה אחותה לא רמיא קמיה דאחות אשה היא ולא מיתסרא קמייתא עליה משום אחות זקוקה: **והלזו תלא.** אף מן החליצה: **הלזו.** כמו הארץ הלזו הנשמה (יחזקאל לו): **אמר להם ר"ש כו'.** לקמן בפרק האשה רבה בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו וחזר ובא אחיו בן תשע שנים ויום אחד עליה פסולה על ידו דביאת בן תשע שנים כמאמר שויוה רבנן והוה ליה מאמר אחר מאמר ומקודשת אף לשני ופסלה אף על ראשון כרבנן דאמרי יש מאמר אחר מאמר ר"ש אומר לא פסלה: **אמר להם ר' שמעון אם ביאת ראשון ביאה.** קניה לגמרי: **ביאת שני אינה ביאה.** דהביאה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום ואינה מקודשת לשני ולא פסלה על הראשון. ואי משום דזינתה דקי"ל ביאתו ביאה דתנן (נדה דף מה.) בא על אחת מכל העריות שבתורה מתות על ידו אפילו הכי לא מיתסרא על בעלה דקיימא לן (כתובות דף ט.) אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עיסקי קינוי וסתירה: **כמאמר שויוה רבנן.** דהכי תניא בפרק האשה[ז] עשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול וקאמר רבי שמעון ביאת שני אינה ביאה אלמא מאמר ראשון חשוב לקנות כל כח מאמר: ה"ג **יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת.** דכל חד וחד תקינו ליה רבנן מאמר בה: **ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד.** דכל כח שתקנו חכמים במאמר קנה במאמר ראשון לשון מורי. ל"א ה"ג אין מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת דדומיא דקידושין בעלמא תקינו רבנן למאמר ואין קידושין אחר קידושין באשה אחת ויש מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד דהא תרווייהו קמיה רמיין וכל חדא אית לה כח יבמין דלא כח ביאה יהבי רבנן למאמר למיקני לגמרי [ח]ולא פקע זיקה דחברתה דביאה הוא דפטרה ולשון ראשון עיקר דלקמן מוכחא מילתא בפירקין (נג.): **והא ביאה פסולה כמאמר שויוה רבנן.** דלא נפקא מיניה בגט דקא בעיא נמי חליצה לזיקתו:

האי

תוספות ישנים

לימא תהוי תיובתא דרבה בר רב הונא דאמר חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין. וא"ת ואמאי לא פריך מינם א' ושתי יבמות דאמרו חכמים (חלצה) [דחולץ] לאחת מהם ואמאי הלא יש לנו לומר צריכה לחזור על כל הבית כמו על כל האחין. וי"ל דניחא ליה לאותוביה שפיר בהדיא מחיוור דאחין לחיור דאחין: **א)** ונראה א) דקאמר והא ביאה פסולה וכו' דפריך מכח שאין לנו לומר שמועיל ביאה יותר ממאמר לשום תנא שהרי ר"ג סבר אין מאמר אחר מאמר ואפ"ה מהני מאמר וביאה אחר ביאה פסולה כדפרישית בריש פרקין וכן לרבנן לא גרע מאמר מביאה פסולה ושוין הם דיש מאמר אחר מאמר וכן יש ביאה אחר ביאה פסולה וא"כ אין לנו לומר לר' נחמיה שמועיל לביאה פסולה יותר ממאמר וקאמר דאין מאמר אחר ביאה פסולה וא"כ כמו כן אין מאמר אחר מאמר. ולא נהירא שהרי סברא גדולה יש לחלק דהא ביאה פסולה דיש ב) אומרים לר"ג ולרבנן היינו משום דאיכא למגזר כדמפרש תלמודא בריש פרקין ור' נחמיה לא ס"ל משום דביאה וחליצה הוו מדאורייתא ומידע ידע: **ב)** גם נ"ל דטעמא רבא איכא דאין לטעות למבעל אחר ביאה לאדרבה סברי כ"ע דחשיבות דביאה היא ואפילו פסולה אין אחריה כלום וכ"ש דביאה כשרה ואין לה שיור דאין אחריה כלום ולא אתי למבעל אחר ביאה. ורבנן לית להו האי טעמא דקסברי דכיון שתקנו חכמים גט ומאמר לחודייהו ביבמה דלא ליתי למיבעל אחר ביאה. כמו כן תקנו דביאה פסולה יש אחריה דלא ליתו למטעי בביאה אחר ביאה והמוסיף יוסיף:

א) נראה דצ"ל והא ביאה פסולה וכו' ונראה דפריך מכח שאין לנו וכו'. ב) נראה דצ"ל דיש אחריה כלום לר"ג ולרבנן היינו וכו'.

מסורת הש"ם

א) לעיל כו: לקמן נג., ב) [עי' תוספות לעיל יט. ד"ה דתניא], ג) עדיות פ"ד מ"ט, ד) לקמן נו:, ה) [לקמן נג. נו:], ו) [לעיל נ: לקמן קיא.], ז) [לקמן נו:], ח) ס"א ולמפקע, ט) [ועי' תוס' ב"ב עח:], י) [לקמן נג:], כ) רש"ל מ"ז,

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ב"ש דתנן. נ"ב דף כט ע"א: (ב) שם אמר להם ר' שמעון: (ג) תוס' ד"ה כולהו וכו' בפ"ק דסוטה דף ז הס"ד: (ד) ד"ה ביאה וכו' דלא מישתמיט וכו': (ה) בא"ד והא ביאה פסולה כמאמר:

◆

מוסף רש"י

חליצה פסולה. כלומר גרועה, **צריכה לחזור על כל האחין.** דלא מיפקעא זיקא דתרוייהו בחליצה דחדא משום דאלימא זיקה ורמיא אתרוייהו (לעיל כו.). **ביאת שני אינה ביאה.** דקי"ל (לעיל נ.) אין ביאה אחר ביאה הוה לה ביאת שני כביאת איניש דעלמא, וכיון דשוגגת היא שריא (לקמן צו.). **יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת.** דתרוייהו מעיקרא לענין זיקה כי הדדי נינהו ומאמר דקמא לאו קנין גמור הוא דביאה הוא דכתב רחמנא ורבנן הוא דאמור ליהני משום גזירה כדמפרש לעיל (נ:) הילכך לא גרע בתרא מקמא דלכל חד וחד תיקנו מאמר בה (לקמן צו.). **ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד.** שכל כחו וקנינו שהיה לו לענין מאמר נתן בראשונה ידחה את השנייה. ואית דגרסי לה איפכא ולשון ראשון נראה וכן שמעתי (שם). **אין אחריה כלום.** ונפקא בגטו ובלא חליצה ואי הדר קדיש לאידך אחר ביאה לא מהני (לעיל נ.).